

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Юрковець Марії Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) другого речення частини другої статті 46 Цивільного кодексу України

Київ
30 жовтня 2024 року
№ 214-2(І)/2024

Справа № 3-181/2024(366/24)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Юрковець Марії Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) другого речення частини другої статті 46 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Юрковець М.В. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 8 Конституції України (конституційність) друге речення частини другої статті 46 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс), згідно з яким „з урахуванням конкретних обставин справи суд може оголосити фізичну особу померлою і до спливу цього строку, але не раніше спливу шести місяців“.

Автор клопотання вважає, що друге речення частини другої статті 46 Кодексу не відповідає вимогам Конституції України, оскільки „вказана норма не відповідає принципу юридичної визначеності, як складової частини верховенства права, проголошеного частиною першою статті 8 Конституції України“. Юрковець М.В. твердить, що оспорюваним приписом Кодексу порушено її права на: „незмінний зміст та обсяг існуючих прав особи, щодо якої розглядається питання про оголошення її померлою, та прав членів сім'ї такої особи (частина третя статті 22 Конституції України)“; „рівність конституційних прав та свобод незалежно від часу зникнення особи, яку намагаються оголосити померлою (частини перша, друга статті 24 Конституції України)“; „невтручання в особисте та сімейне життя, у тому числі шляхом незаконного визнання члена сім'ї померлим (частина перша статті 32 Конституції України)“; „соціальний захист у зв'язку зі зникненням безвісті члена сім'ї (частина перша статті 46 Конституції України)“.

Обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності оспорюваного припису Кодексу, Юрковець М.В. посилається на приписи Конституції України, Кодексу, Цивільного кодексу Української РСР, Женевську конвенцію про поводження з військовополоненими та інші міжнародні акти, юридичні позиції Конституційного Суду України, а також на судові рішення, ухвалені в її справі та у справі іншої особи.

2. З аналізу конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Юрковець І.В. (син Юрковець М.В.) був військовослужбовцем Збройних Сил України і зник безвісти 29 серпня 2014 року під час виконання бойового завдання. Протягом восьми років він перебував у статусі зниклого безвісти.

Представник військової частини звернувся до суду 25 липня 2022 року із заявою, у якій просив визнати померлим Юрковця І.В. і вважати 29 серпня 2014 року днем його смерті.

Новомосковський міськрайонний суд Дніпропетровської області рішенням від 23 лютого 2023 року повністю задовольнив заяву представника військової частини. Дніпровський апеляційний суд постановою від 27 червня 2023 року рішення суду першої інстанції залишив без змін.

Указані судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій оскаржив у касаційному порядку представник Юрковець М.В.

Верховний Суд у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду постановою від 2 липня 2024 року касаційну скаргу залишив без задоволення, а рішення судів попередніх інстанцій – без змін.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо: вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі передбаченої законом можливості касаційного оскарження – судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду); із дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому

застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (частина перша статті 77).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Юрковець М.В. обґрунтовує свої твердження про неконституційність другого речення частини другої статті 46 Кодексу порушенням принципу юридичної визначеності як складової принципу верховенства права, закріпленого частиною першою статті 8 Конституції України. Також Юрковець М.В. твердить про невідповідність оспорюваного припису Кодексу частині третій статті 22, частинам першій, другій статті 24, частині першій статті 32, частині першій статті 46 Конституції України, проте не аргументує цього, довільно цитує конституційні приписи, висловлює власне бачення змісту конституційних прав та не вказує, яке її право порушено внаслідок застосування оспорюваного припису Кодексу, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень щодо його неконституційності.

Отже, автор клопотання не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Юрковець Марії Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) другого речення частини другої

статті 46 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**